

Nr 912

Av herr Nilsson, Ferdinand, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 12, med förslag till lag om ändring i lagen den 20 mars 1964 (nr 163) om införande av brottsbalken.

(Lika lydande med motion nr 1046 i Andra kammaren)

I proposition nr 12 till innevarande års riksdag föreslås sådan ändring i 1964 års lag om införande av brottsbalken att bestämmelserna om militär medverkan vid stillande av upplopp upphäves.

Miltärt engagerande i dylika åtgärder har länge betraktats som olämpligt. Vid riksstämman i Sollefteå 1931 uttalade sig bondeförbundet i princip mot militärens användning i sådant syfte. Genom beslut följande år inskränktes möjligheterna härtill och gjordes i princip beroende av Kungl. Maj:ts beslut i varje särskilt fall. Med all rätt säges också i årets proposition att det sedan 1932 är en vedertagen uppfattning att militär personal icke skall användas vid sociala konflikter. Det ankommer på den nu förstatligade polisen att upprätthålla allmän ordning. I samband härmed hänvisas också i propositionen till att bestämmelserna om polismans användande av skjutvapen kommer att revideras. Krav på ändrade bestämmelser, polisens rätt att bruka vapen — närmast då som självförsvar — har under senare år upprepade gånger framförts och föranlett vissa utfästelser. Det vore ägnat att väcka tillfredsställelse om detta problem nu finge en lösning.

Att propositionens förslag framlagts är från dessa synpunkter enbart tillfredsställande. En självklar förutsättning måste dock vara att polisen är stark nog och utrustad med tillräckliga resurser att ensam fylla den avsedda uppgiften. Den våg av brottslighet av olika slag som sedan år tillbaka väller fram över det s. k. välfärdssamhället har dock uppenbarligen i hög grad tagit polisens arbete i anspråk. Resurserna synes ha utnyttjats till bristningsgränsen. Under 1966 redovisas sålunda 2 miljoner och under 1967 2,4 miljoner övertidstimmar inom polisorganisationen. Trots vidtagna förstärkningar av personal och resurser för 1968 har antalet övertidstimmar angivits till 3 miljoner. Även om under innevarande år avsevärda förstärkningar åsyftas, är det uppenbart att polisens krafter är hårt anlitade på rättsvårdens olika områden.

Försvaret av vår demokratiska samhällsordning, tryggnad av medborgarna mot våld och övergrepp, är dock en primär samhällsuppgift som med

alla medel måste upprätthållas. Av stort intresse är i sammanhanget lagrådets angående det föreliggande lagändringsförslaget avgivna yttrande. Däri säges:

I första hand ankommer det på polisen att upprätthålla allmän ordning. Kungl. Maj:t, som ytterst bär ansvaret för ordningens upprätthållande i landet, kan dock vara nödsakad att använda militär personal, för den händelse polisens samlade resurser skulle visa sig otillräckliga. Detta gäller även om den föreslagna lagändringen genomföres. Lagrådet har med detta påpekande inte något att erinra mot förslaget.

I till propositionen fogat protokoll säges endast att justitieministern »redogör för lagrådets utlåtande och upplyser, att lagrådet lämnat lagförslaget utan erinran». Något klart ställningstagande till lagrådets »påpekande», som dock kan tänkas bli av stor betydelse i en kommande kritisk situation, återfinnes icke i propositionen. Även med hänsyn till den militära skyldigheten, som sålunda skulle fortbestå om förhållandena så krävde, synes klarhet böra eftersträvas om lagändringens innebörd.

Därför föreslås,

att riksdagen vid ställningstagandet till proposition nr 12 om militär medverkan vid stillande av upplopp måtte ansluta sig till vad lagrådet i sammanhanget anfört.

Stockholm den 11 februari 1969

Ferdinand Nilsson (cp)
i Kungsängen

Nils Theodor Larsson (cp) Sven E. Sundin (cp) Egon Andreasson (cp)
